

Furesø Kommune
Stiager 2
3500 Værløse

Att.: Byrådet

Henvendelse om Furesø Kommunes praksis efter servicelovens § 108, stk. 2, og almenboliglovens § 58 a, stk. 2

30. juli 2018

Helsingør Kommune har den 25. august 2015 rettet henvendelse til Statsforvaltningen, som på daværende tidspunkt førte tilsynet med kommunerne.

J.nr. 2014-203392

Henvendelsen handler om Furesø Kommunes forpligtelser som tilflytningskommune efter almenboliglovens § 58 a, stk. 2.

Ankestyrelsen

7998 Statsservice

Helsingør Kommune har henvist til, at Furesø Kommune overfor Helsingør Kommune – i relation til borgere der har valgt botilbuddet Solgaven i Furesø Kommune – har afvist at foretage vurdering efter almenboliglovens § 58 a, stk. 2, af, om betingelserne for at få anvist en bolig også er opfyldt efter Furesø Kommunes retningslinjer.

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr:
57 98 000 35 48 21

Tilsynet med kommunerne varetages fra 1. april 2017 af Ankestyrelsen, jf. kommunestyrelseslovens § 47, stk. 1. Sagen er derfor overgået til behandling i Ankestyrelsen.

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

Resumé

Det er Ankestyrelsens opfattelse, at Furesø Kommunes praksis med som tilflytningskommune ikke at foretage en vurdering af, om betingelserne i kommunen for at få anvist en bolig i botilbuddet Solgaven, er i strid med servicelovens § 108, stk. 2, og almenboliglovens § 58 a, stk. 2, om frit valg af botilbud uanset beliggenhed.

Ankestyrelsen skal anmode byrådet i Furesø Kommune om inden to måneder at oplyse, hvad vores udtalelse giver byrådet anledning til.

Nedenfor følger en gennemgang af sagens baggrund og en nærmere begrundelse for Ankestyrelsens opfattelse.

Sagens baggrund

Helsingør Kommune har i sin henvendelse af 25. august 2015 til Statsforvaltningen henvist til Statsforvaltningens udtalelse af 18. december 2014 i sagen 2014-203392. Det fremgår af udtalelsen, at det er Statsforvaltningens opfattelse, at Helsingør Kommunes beslutning om ikke at visitere borgere til Else Mariehjemmet i Fredensborg Kommune er i strid med almenboliglovens § 58 a, stk. 2, om frit valg af ældreboliger.

Helsingør Kommune har efterfølgende konkret oplevet, at to kommuner som tilflytningskommuner har afvist at foretage vurdering af, om betingelserne for at få anvist en bolig også er opfyldt efter tilflytningskommunernes retningslinjer i medfør af almenboliglovens § 58 a, stk. 2, herunder Furesø Kommune i forhold til det private botilbud Solgaven.

Det fremgår af henvendelsen til Statsforvaltningen fra Helsingør Kommune, at Solgaven er et privat botilbud i Furesø Kommune oprettet efter servicelovens § 108 uden driftsoverenskomst. I forbindelse med borgerønske om at benytte det frie valg til at få en bolig på Solgaven, har Furesø Kommune som tilflytningskommune afvist at foretage en vurdering af, om betingelserne for at få anvist en bolig er opfyldt efter kommunens retningslinjer. Helsingør Kommune er bekendt med, at Furesø Kommune køber pladser på Solgaven til egne borgere, herunder til borgere, der er omfattet af målgruppen i henhold til servicelovens § 108.

Helsingør Kommune er af den opfattelse, at det er en forudsætning for det frie valg i medfør af almenboliglovens § 58 a, at tilflytningskommunen foretager en vurdering af, om betingelserne for at få anvist en bolig er opfyldt efter denne kommunes retningslinjer. Det indebærer efter Helsingør Kommunes opfattelse ikke, at tilflytningskommunen også skal have adgang til at anvise en konkret bolig eller i øvrigt have indflydelse på den ønskede boligs venteliste. Vurderingen i forhold til kommunens retningslinjer bør kunne foretages isoleret. Når tilflytningskommunen afviser at foretage den vurdering, der ifølge almenboliglovens § 58 a, stk. 2, er en forudsætning for det frie valg, er det Helsingør Kommunes opfattelse, at der ikke kan skabes det nødvendige formelle grundlag for, at borgere fra Helsingør Kommune eller andre kommuner end beliggenhedskommunen kan anvende fritvalsreglen i forbindelse med ønske at få en bolig hos Solgaven.

Statsforvaltningen har den 21. marts 2016 anmodet Furesø Kommunes byråd om en udtalelse til brug for sagen.

Furesø Kommune har fremsendt svar af 18. maj 2016, hvoraf der fremgår følgende:

"Furesø Kommune har fra Statsforvaltningen modtaget Helsingør Kommunes henvendelse, hvori man ønsker, at Tilsynet skal re- vise Furesø Kommune på kommunens manglende visitation af borgere fra andre kommuner, som ønsker at benytte sig af reglerne om frit valg, jf. almenboliglovens § 58 a – i dette tilfælde til Dansk Blindesamfunds institution "Sølgaven" beliggende Skovbakken 126, 3520 Farum.

Af Tilbudsportalen fremgår det at "Sølgaven" drives som et tilbud efter servicelovens § 108. "Sølgaven" er ikke hjemtaget i forbindelse med kommunalreformen, og Furesø kommune er derfor ikke driftsherre.

Furesø Kommune anerkender, at kommunen som tilflytningskommune aldrig har revisiteret borgere fra andre kommuner til "Sølgaven". Der har ikke været tale om en bevidst omgåelse af loven, men kommunen har ikke fortolket, at boligerne var omfattet af almenboliglovens § 58 a 's regler for frit valg. Furesø Kommune anerkender, at kommunen efter lovgivningen generelt har ansvaret for at revisitere borgere fra andre kommuner, som ønsker at benytte sig af mulighederne for frit valg.

Det er Furesø Kommunes opfattelse, at "Den selvejende institution Sølgaven" er opført i 1970-erne af Dansk Blindesamfund efter dagældende Lov om Boligbyggeri. Boligerne benyttes i dag til forskellige boligtilbud efter bl.a. servicelovens §§ 107-108.

Kommunen har i forbindelse med behandling af denne henvendelse tillige søgt vejledning i Ankestyrelsens principafgørelser. Særligt afgørelse 41-15 har kunnet give lidt klarhed, da den stadfæster, at borgere visiteret til et længerevarende tilbud efter § 108 har ret til frit valg. Af afgørelsen fremgår tillige, at det modsatte også er tilfældet. Det fremgår dog ikke af afgørelsen, hvorvidt beliggenhedskommunen ville være forpligtet til en visitation af en borger fra anden kommune. Afgørelsen tager heller ikke stilling til, om almenboliglovens § 58 a finder anvendelse i dette specielle tilfælde.

Det skal præciseres, at Furesø Kommune visiterer egne borgere til tilbuddet efter servicelovens § 108.

Furesø Kommune skal samtidig gøre opmærksom på, at kommunen har haft samme praksis i forhold til Spastikkerforeningens institution "Jonstrupvang" beliggende Chr. Hauchs Alle 1,

3500 Værløse. Denne drives ligeledes efter servicelovens § 108 og er heller ikke hjemtaget.

Både "Sølgaven" og "Jonstrupvang" har en driftsaftale med Region Hovedstaden, i henhold til hvilken de selv foretager en gen-visitring af borgerne.

Furesø Kommune skal afslutningsvis bemærke, at kommunen naturligvis vil tilrette sin praksis, såfremt Tilsynet finder, at kommunen er forpligtet hertil. Men påpeger, at det findes unødigt bureaukratisk, hvis lovgivningen foreskriver, at Furesø Kommune skal reorganisere til et tilbud som kommunen ikke er driftsherre over – alene på baggrund af beliggenheden."

Det fremgår af oplysninger fra Tilbudsportalen og Sølgavens hjemmeside, at Sølgaven drives som et botilbud bl.a. efter servicelovens § 108, og at der er driftsoverenskomst med Region Hovedstaden.

Ankestyrelsens kompetence

Ankestyrelsen fører tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder, jf. kommunestyrelseslovens § 48, stk. 1.

Ankestyrelsen kan udtale sig om lovligheden af kommunale dispositioner eller undladelser, jf. kommunestyrelseslovens § 50.

Retsgrundlag

1. Servicelovens regler

Det følger af serviceloven § 108, stk. 1, (lovbekendtgørelse nr. 102 af 29. januar 2018), at kommunalbestyrelsen skal tilbyde ophold i boformer, der er egnet til længerevarende ophold, til personer, som på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har behov for omfattende hjælp til almindelige, daglige funktioner eller pleje, omsorg eller behandling, og som ikke kan få dækket disse behov på anden vis. Servicelovens § 108, stk. 2, fastslår, at personer, som modtager tilbud efter stk. 1, og som ønsker at flytte til en anden kommune, har ret til et tilsvarende tilbud i en anden kommune, og at det er en forudsætning, at den pågældende opfylder betingelserne for at blive optaget i både fraflytningskommunen og tilflytningskommunen.

Servicelovens § 108, stk. 1 og 2, er enslydende med de tidligere gældende bestemmelser i lov om social service, nr. 573 af 24. juni 2005.

Af § 15, stk. 1 og 2, i bekendtgørelse om betaling for botilbud efter §§ 107 og 108 i lov om social service samt om flytteret i forbindelse med botilbud efter § 108 i lov om social service (bekendtgørelse nr. 1387 af 12. december 2006 med senere ændringer) fremgår følgende:

”§ 15

Ansøgere, som opfylder betingelserne for at modtage tilbud efter servicelovens § 108, har ret til frit at vælge sådanne botilbud.

Stk. 2. Retten til frit valg efter stk. 1 gælder uanset botilbuddets beliggenhed. Det er ved flytning til en anden kommune en forudsætning, at den pågældende ansøger opfylder betingelserne for at modtage tilbud efter servicelovens § 108 både i fraflytningskommunen og i tilflytningskommunen. Tilflytningskommunens vurdering efter 2. pkt. skal ske efter samme retningslinjer, som gælder for kommunens egne borgere.

[...]”

2. Almenboliglovens regler

2.1. Almene ældreboliger

Det følger af almenboliglovens § 105 (lovbekendtgørelse nr. 1116 af 2. oktober 2017 om almene boliger), at kommunalbestyrelsen drager omsorg for, at der i nødvendigt omfang tilvejebringes almene ældreboliger, der kan udlejes til ældre og personer med handicap, som har særligt behov for sådanne boliger. Regionerne eller kommunerne kan overlade til selvejende institutioner og almene boligorganisationer at være byg- og driftsherre af almene ældreboliger, der tilvejebringes med særligt henblik på at betjene personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Boligerne kan tilvejebringes som almene boliger efter denne lov eller som kommunalt finansierede boliger.

Efter almenboliglovens § 5, stk. 2, er plejeboliger almene ældreboliger, hvor der til den samlede bebyggelse hører servicearealer for personer med behov for omfattende service og pleje efter lov om social service.

2.2. Frit valg

Det følger af almenboliglovens § 58 a, stk. 1, at ældre og personer med handicap, der har et særligt behov for almene ældreboliger, jf. § 5, kommunale eller regionale botilbud samt plejehjem og beskyttede boliger, jf. §§ 108 og 192 i lov om social service, har ret til frit at vælge sådanne boliger.

Af bestemmelsens stk. 2 fremgår, at retten til frit valg efter stk. 1 gælder uanset boligens beliggenhed. Det er en forudsætning, at betingelser-

ne efter §§ 54, 57 eller 58 for at få anvist en bolig er opfyldt i bopælskommunen og ved flytning til en anden kommune både i bopælskommunen og i tilflytningskommunen. Tilflytningskommunens vurdering skal ske efter samme retningslinjer, som gælder for kommunens egne borgere.

Almenboliglovens § 58 a blev indsat ved lov om ændring af lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v., lov nr. 423 af 6. juni 2002.

2.3. Visitation og anvisning

Af almenboliglovens § 58 b, stk. 1, 1. punkt, fremgår, at ældre og personer med handicap, der har behov for en ældrebolig, en plejehjemsplads eller en beskyttet bolig, optages på en venteliste i bopælskommunen eller i den kommune, hvor den ønskede bolig er beliggende. Af stk. 1, 3. punkt fremgår, at ledige boliger anvises af kommunalbestyrelsen, jf. dog § 55, stk. 1, og den tidligere § 143 e, jf. lovbekendtgørelse nr. 857 af 8. august 2006, til de personer, som har størst behov for den pågældende bolig og derefter til de personer, som i længst tid har stået på ventelisten.

Af de almindelige bemærkninger til ovennævnte lov fra 2002 (Forslag til lov om ændring af lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v. nr. 119 af 28. februar 2002) fremgår følgende under afsnit I om frit valg af bolig, herunder retten til at få sin ægtefælle med:

”Anvisning

Et afgørende fællestræk ved ældre-, plejeboliger, plejehjemspladser og beskyttede boliger er, at tildeling sker på grundlag af en forudgående behovsvurdering/visitation. Den enkelte ældre eller handicappede kan således ikke blot søge en ledig ældrebolig m.v., men kommunen skal vurdere, om den pågældende har behov for en sådan bolig. Visitation indebærer altid en konkret og individuel helhedsvurdering af den enkeltes helbredsmæssige og sociale situation samt behov for den pågældende bolig. Herved sikres det, at boligerne til stadighed er udlejet til/beboet af personer tilhørende den berettigede personkreds.

Det er som udgangspunkt kommunalbestyrelsen, der foretager denne vurdering, idet det dog, hvad angår almene ældreboliger indrettet med henblik på at betjene personer med varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, er amtsrådet, der foretager vurderingen. For ældreboliger, herunder plejeboliger, tilhørende almene boligorganisationer og selvejende institutioner kan kom-

municipalbestyrelsen overlade sin anvisningsret til udlejeren/bygningsejeren, jf. dog II nedenfor.

Tilsvarende er praksis i forbindelse med den eksisterende begrænsede adgang for ældre og handicappede til flytning over kommunegrænserne, at kommunalbestyrelserne i såvel fraflytnings- som tilflytningskommune foretager vurderingen (dobbeltvisitation).

Fordelene ved dobbeltvisitation er dels, at en eventuelt lempeligere praksis vedrørende anvisning i fraflytningskommunen ikke fører til, at tilflyttende borgere stilles bedre end tilflytningskommunens egne borgere, og dels at tilflytningskommunen sikres imod udgiftspres som følge af tilflytning af ældre og personer med handicap fra kommuner med lempeligere anvisningspraksis.

Det foreslås, at den eksisterende praksis med forudgående behovsvurdering, henholdsvis dobbeltvisitation, bibeholdes, og at det frie valg af ældrebolig m.v., herunder retten til at få ægtefællen med, således gennemføres inden for rammerne heraf.”

Videre fremgår der bl.a. følgende af de specielle bemærkninger i lovforslaget til § 58 a:

”Det foreslås, at den eksisterende begrænsede adgang til at flytte over kommunegrænser udvides med en frit valg af ældrebolig/plejebolig, herunder plejehjem og beskyttede boliger, jf. den foreslåede § 58 a.

Det foreslås, at ældre og personer med handicap har ret til frit at vælge en ældrebolig/plejebolig mv., både i sin bopælskommune og i en anden kommune. Det foreslås, at denne ret både gælder, hvor den pågældende bor i eget hjem, og hvor den pågældende allerede bor i en ældrebolig/plejebolig mv.

Forslaget indebærer, at den ældre eller handicappede fremover ikke behøver at begrunde sit ønske om flytning. I det omfang en ældre eller en person med handicap anses for at have behov for en ældrebolig m.v., har den pågældende efter lovforslaget ret til at flytte til en anden bolig af samme type inden for kommunegrænsen, henholdsvis efter visitation i tilflytningskommunen ret til at flytte til en anden bolig af samme type i den pågældende kommune.

[...]

Det frie valg indebærer, at den pågældende har mulighed for at vælge enten at bo i en bestemt kommune, bebyggelse eller i en bestemt bolig. Der er således ikke nogen begrænsninger i, hvor konkret det frie valg bliver udmøntet.

Det frie valg forudsætter, at den pågældende, som efter de gældende regler, har et særligt behov for en ældrebolig/plejebolig mv.

Hvis den ældre eller handicappede ønsker at flytte over kommunegrænsen, forudsætter det frie valg derfor, at den pågældende opfylder betingelserne efter lovens §§ 54, 57 og 58 for at få anvist en bolig både i bopælskommunen og tilflytningskommunen.

Efter de gældende regler er det kommunalbestyrelsen, der som hovedregel anviser til alle ældreboliger/plejeboliger. Kommunalbestyrelsen kan dog overlade anvisningsretten til en almen boligorganisation. Disse regler vil forsat være gældende."

Der fremgår endvidere følgende af vejledning nr. 9096 om botilbud m.v. til voksne, kapitel 2, punkt 35-37:

"Visitation og anvisningsret

35. Anvisningen af en borger til en ældre/plejebolig sker efter en forudgående visitation. Ved visitationen træffer kommunalbestyrelsen beslutning om, at borgeren har behov for en ældre/plejebolig. Visitationen skal ske på baggrund af en konkret individuel vurdering af borgerens bolig-mæssige, sociale, økonomiske og psykiske og fysiske situation.

Som udgangspunkt er det kommunalbestyrelsen, der har anvisningsretten til ældreboliger, uanset hvem der ejer ældreboligerne. Det betyder, at det er kommunalbestyrelsen, der på baggrund af visitationen afgør, hvem boligerne skal udlejes til blandt ansøgerne. Kommunalbestyrelsen skal anvise boligen til den borger, der har størst behov for den pågældende bolig. Anvises der til en plejebolig, skal regler om plejeboliggarantien desuden opfyldes. Regler vedrørende plejeboliggarantien er nærmere omtalt i vejledningens kapitel 18. Når kommunalbestyrelsen har truffet sin afgørelse om en anvisning til en ældrebolig, meddeles dette til ejendommens ejer, hvorefter ejendommens ejer har pligt til at udleje boligen til den pågældende.

Kommunalbestyrelsen kan aftale med ejendommens ejer, at den overtager anvisningsretten. Kommunalbestyrelsen kan i denne

forbindelse fastsætte nærmere retningslinjer for ejerens udlejning af boligerne. Uanset dette skal borgeren forinden anvisningen visiteres til boligen af kommunalbestyrelsen.

[...]

Flytning til anden kommune

36. Personer, som ønsker at flytte til en anden kommune, har efter reglerne om frit valg af ældreboliger mv. ret til at få anvist en ældreegnet bolig på lige fod med tilflytningskommunens egne borgere. Reglerne om frit valg af ældreboliger er nærmere omtalt i vejledningens kapitel 17.

Klageadgang

37. Hvis kommunalbestyrelsen afslår at visitere en borger til en almen ældre- eller plejebolig, kan kommunalbestyrelsens afgørelser påklages til Ankestyrelsen, jf. § 58 c i almenboligloven.”

Af vejledningens kapitel 17, punkt 235, fremgår herudover følgende:

”Hvad omfatter det frie valg

235. Retten til frit valg af ældrebolig mv. gælder, uanset boligens beliggenhed, når behovskriteriet er opfyldt i bopælskommunen og ved flytning til anden kommune både i bopælskommunen og tilflytningskommunen. Hvis borgeren vælger en friplejebolig i en anden kommune, skal der dog kun ske visitation i bopælskommunen. Der er mulighed for mellemkommunal refusion i forbindelse med frit valg over kommunegrænser, jf. retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 5.

Tilflytningskommunen skal, hvis ansøgeren opfylder betingelserne for flytteret, behandle ansøgeren på samme vilkår som kommunens egne borgere. Kommunen skal derfor vurdere udefra kommende personer efter samme kriterier, som gælder for kommunens egne borgere, ved anvisning til de pågældende boliger.

Borgeren behøver ikke at begrunde sit ønske om frit valg, jf. dog det tidligere anførte om afvisning.

Hvis borgeren benytter det frie valg til at vælge en friplejebolig, gælder kravet om dobbeltvisitation ikke.”

Den nugældende vejledning er vedrørende de ovennævnte citerede afsnit i store træk identisk med den tidligere gældende vejledning (vejledning nr. 14 af 15. februar 2011 om botilbud m.v. til voksne efter reglerne i almenboligloven, serviceloven og friplejeboligloven). Under kapitel 2, punkt 35 om Visitation og anvisningsret, fremgik af den dagældende vejledning, at "Kommunalbestyrelsen kan overlade anvisningsretten til ejendommens ejer", mens der af den nugældende vejledning fremgår, at "Kommunalbestyrelsen kan aftale med ejendommens ejer, at denne overtager anvisningsretten."

3. Fortolkningsbidrag fra ministeriet

Det daværende Ministerium for By, bolig og Landdistrikter har i udtalelse af 1. oktober 2014 afgivet fortolkningsbidrag vedrørende bestemmelsen om frit valg efter almenboliglovens § 58 a. Udtalelsen blev indhentet til brug for Statsforvaltningens udtalelse af 18. december 2014 i sagen 2014-203392. Der fremgår bl.a. følgende af ministeriets udtalelse:

"Statsforvaltningen henviser i sit brev til en udtalelse om dette forhold, som ministeriet har afgivet til Selveje Danmark, som repræsentant for Fonden Mariehjemmene. Ministeriet har herom oplyst, at selvejende almene ældreboliginstitutioner fuldt ud er omfattet af almenboliglovens § 58 a's bestemmelser om frit valg af ældreboliger. Endvidere oplyste ministeriet, at almenboliglovens § 58 a tildeler ældre en rettighed, hvis opfyldelse ikke er afhængig af, om der mellem kommunen og den selvejende institution er oprettet en driftsaftale.

[...]

Ministeriet kan oplyse, at reglerne om frit valg af ældreboliger blev indført ved lov nr. 423 af 6. juni 2002 om ændring af lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v., lov om boliger for ældre og personer med handicap og lov om boligbyggeri (Frit valg af ældreboliger m.v. og bedre vilkår for selvejende ældreboliginstitutioner). Ministeriet lægger til grund for besvarelsen, at Else Mariehjemmet består af almene ældreboliger.

Regler om frit valg af almene ældreboliger er beskrevet i almenboliglovens § 58 a, stk. 1, hvoraf det fremgår, at ældre og personer med handicap, der har et særligt behov for almene ældreboliger, jf. lovens § 5, har ret til frit at vælge sådanne boliger.

Videre gælder, at retten til frit valg også gælder på tværs af kommunegrænser, men at det er en forudsætning, at såvel fra-

flytnings- som tilflytningskommune vurderer og anviser den ældre til en sådan bolig. Tilflytningskommunens vurdering skal ske efter samme retningslinjer, som gælder for kommunens egne borgere, jf. almenboliglovens § 58 a, stk. 2. Det er endvidere et krav, at ansøgere, der ønsker at blive anvist til en ældrebolig efter regler om frit valg, er opskrevet på en venteliste, og at anvisningen af den konkrete bolig sker til den person, der har størst behov for den pågældende bolig og har stået længst tid på ventelisten, jf. almenboliglovens § 58 b, stk. 1.

Om tilflytningskommunens mulighed for afvisning af ansøgere uden for kommunen fastslås det i loven, at kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde og af hensyn til at kunne tilbyde egne borgere et passende botilbud kan beslutte, at personer, der ønsker at flytte til kommunen, ikke kan optages på en venteliste til en bolig i kommunen. Undtagen herfra er borgere, der ønsker at flytte til kommunen:

- 1) for at bevare tæt kontakt til nære pårørende, der bor i tilflytningskommunen,
- 2) af religiøse grunde for at bo i en sådan bolig, hvis hovedformål er, at personer med samme religiøse overbevisning kan være sammen,
- 3) for at blive optaget i et bomiljø, hvor der er opstået et særligt tegnsprogsmiljø for døve, eller
- 4) for at opnå en særlig bolig beregnet for personer, der er omfattet af lov om erstatning til besættelsestidens ofre, jf. almenboligloven § 58 b, stk. 2.

Det er ministeriets opfattelse, at reglerne har til formål at tildele ældre en rettighed, der kun kan fraviges, hvis hensynet til egne borgere tilsiger det, og at de forhold, der er beskrevet i almenboliglovens § 58 b, stk. 2, ikke gør sig gældende.

Reglerne er derfor efter ministeriets opfattelse klare, og der er i forhold til gældende lov på området ikke adgang for kommuner til at inddrage andre kriterier i forhold til lovens opfyldelse end dem, der er beskrevet ovenfor, jf. almenboliglovens §§ 58 a og 58 b.

Ministeriet finder derfor ikke, at Helsingør Kommunes beslutning om ikke at visitere borgere til Else Mariehjemmet med henvisning til, at Else Mariehjemmet ikke har en driftsaftale med kommunen om at stå for de pågældende plejefunktioner, som udøves med udgangspunkt i servicearealerne, er i overensstemmelse med almenboliglovens § 58 a."

4. Praksis

Der fremgår følgende af resumeet af "Ankestyrelsens principafgørelse 41-15 om længerevarende botilbud – frit valg – serviceloven – almenboligloven":

"En borger, som har behov for et længerevarende botilbud, har frit valg mellem botilbud efter servicelovens § 108 og almenboliglovens § 105, hvis betingelserne for frit valg er til stede, herunder at det af borgeren ønskede botilbud kan tilgodese borgerens behov.

Det følger af forarbejderne til både serviceloven og almenboligloven, at borgerens ret til frit valg omfatter både botilbud efter servicelovens § 108 og almenboliglovens § 105. En borger, der er tildelt et længerevarende botilbud efter serviceloven, har således ret til frit valg af længerevarende botilbud efter almenboligloven. En borger, der er tildelt et længerevarende botilbud efter almenboligloven, har ret til frit valg af længerevarende botilbud efter serviceloven.

Det er en forudsætning for, at borgeren kan anvende sin ret til frit valg, at det botilbud, som borgeren ønsker, er egnet til at tilgodese borgerens behov, at tilbuddet fremgår af tilbudsportalen, og at det botilbud, som borgeren ønsker, ikke er væsentligt dyrere end det tilbud, som kommunen vurderer kan tilgodese borgerens behov. Kommunen kan vejlede borgeren og retten til frit valg.

Disse generelle betingelser for frit valg, som fremgår af principafgørelserne 165-10, 178-11 og 53-13, finder således anvendelse, uanset om borgeren ønsker at anvende sin ret til frit valg til at flytte til et botilbud i henhold til servicelovens § 108 eller almenboliglovens § 105.

Hvis borgeren ønsker at flytte til en anden kommune, skal borgeren opfylde betingelserne for at få anvist en bolig i både fraflytningskommunen og tilflytningskommunen, jf. almenboliglovens § 58 a, stk. 2, og servicelovens § 108, stk. 2."

Ankestyrelsens vurdering

1. Ankestyrelsen lægger til grund, at Solgaven blandt andet er et botilbud efter servicelovens § 108.

Det er herefter Ankestyrelsens opfattelse, at botilbuddet Solgaven er omfattet af reglerne om frit valg af botilbud, jf. servicelovens § 108, og almenboliglovens § 58 a.

2. Ankestyrelse lægger på baggrund af sagens oplysninger til grund, at Furesø Kommune ikke visiterer borgere fra andre kommuner til Solgaven, når disse borgere ønsker bolig dér.

Det er Ankestyrelsens opfattelse, at denne praksis med som tilflytningskommune ikke at foretage vurdering af, om betingelserne i Furesø Kommune for at få anvist en bolig på Solgaven er opfyldt, er i strid med servicelovens § 108, stk. 2, og almenboliglovens § 58 a, stk. 2, om frit valg af botilbud uanset beliggenhed.

Vi har lagt vægt på, at det fremgår af servicelovens § 108, stk. 2, og almenboliglovens § 58 a, stk. 2, at det er en forudsætning ved flytning til en anden kommune, at betingelserne er opfyldt i både fraflytnings- og tilflytningskommunen.

Vi har herudover lagt vægt på, at kravet om dobbeltvisitation som ovennævnt omtales i forarbejderne til almenboligloven. I forarbejderne fremhæves det således, at fordelene ved dobbeltvisitation dels er, at en eventuelt lempeligere praksis vedrørende anvisning i fraflytningskommunen ikke fører til, at tilflyttende borgere stilles bedre end tilflytningskommunens egne borgere, og dels at tilflytningskommunen sikres imod udgiftspres som følge af tilflytning af ældre og personer med handicap fra kommuner med lempeligere anvisningspraksis.

Desuden lægger vi vægt på Ankestyrelsens ovennævnte principafgørelse 41-15, hvoraf fremgår, at hvis en borger ønsker at flytte til en anden kommune, skal borgeren opfylde betingelserne for at få anvist en bolig i både fraflytningskommunen og tilflytningskommunen.

Ankestyrelsen bemærker, at *anvisningen* af en borger til en ældre/plejebolig sker efter en *forudgående visitation*. Det er kommunalbestyrelsen, der træffer denne beslutning om, hvorvidt borgeren har behov for en ældre/plejebolig (visitation). Konkrete afgørelser hvor kommunalbestyrelsen afslår at visitere en borger til en plejebolig, kan påklages til Ankestyrelsen, jf. almenboliglovens § 58 c.

Kommunens anvisningsret kan i modsætning til kommunens visitationsret overledes til ejendommens ejer.

Vi henviser til pkt. 35 og 37 i vejledning nr. 9096 af 21. februar 2018.

Ankestyrelsen har noteret sig, at Furesø Kommune efter det oplyste i brev af 18. maj 2016 visiterer egne borgere til tilbuddet efter servicelovens § 108.

3. Ankestyrelsen skal anmode byrådet i Furesø Kommune om inden to måneder at oplyse, hvad vores udtalelse giver byrådet anledning til.

Vi har sendt en kopi af denne udtalelse til Helsingør Kommune.

Udtalelsen vil blive offentliggjort på www.ast.dk.

Venlig hilsen

Hanne Villumsen
Kontorchef